

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T B M M Grup Başkanlığı
Tarih : 9.12.2001
Sayı : 7/200

2/856-12563/30057

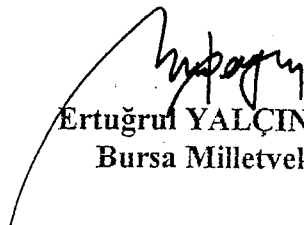
KONU: Kanun Teklifi

10.12.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi “ ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

EKLER :

Ek-1 (Kanun Teklifi)

Ek-2 (Genel Gerekçe ve Madde Gerekçeleri.)

GENEL GEREKÇE

Anayasanın 03.10.2001 günlü değişik 74 ncü maddesi "Dilekçe Hakkı" nı düzenlemiştir. Buna göre; "Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir."

Anayasada yazılı dilekçe hakkının kullanılma biçimi, 01.11.1984 gün ve 3071 Sayılı "Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun" da belirtilmiştir.

Vatandaşların 3071 sayılı yasadaki nasıl yararlandıkları ve kanunun nasıl uygulandığı hususunda TBMM Başkanlığına ve Başbakanlığa sorulan soruların cevapları ile Cumhurbaşkanlığına soru sorulmadığından Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinden haricen alınan bilgiler birlikte değerlendirilerek ekte çizelge halinde sunulmuştur.

Dilekçe hakkı; sorulara cevap almak suretiyle bilgi edinmeyi, şikayette bulunmak suretiyle denetlemeyi ve dilek ve öneride bulunmak suretiyle de demokratik katılımı düzenleyen siyasal haklardandır.

Dilekçenin incelenmesi ve sonucunun bildirilmesi de Devletin ödev ve görevlerindendir.

Vatandaş başvurularına süresinde cevap vermemek kanunun yetkililere yüklediği görevi yapmamaktır.

Binlerce vatandaş verdikleri dilekçelere cevap almamaktan yakınırken, süresinde cevap vermemek suretiyle görevlerini ihmal eden veya kötüye kullanan yetkililer hakkında bugüne kadar cezai ve idari takip yapılmadığını Başbakanlıktan alınan cevaptan öğrenmekteyiz.

Bu durum 3071 Sayılı Yasanın ciddiyetle uygulanmadığının ve vatandaşın dilekçe hakkının dikkate alınmadığının açık delilidir.

Değişiklik teklifi ile 3.10.2001 tarihinde yapılan Anayasa Değişikliğine uyum sağlanmıştır.

Bu suretle Türk Vatandaşlarının yanı sıra, karşılıklılık esası gözetilmek kaydı ile Türkiye'de ikamet eden yabancılara da dilekçe hakkı tanınmıştır.

Anayasanın değişik 74. maddesi dilekçe sahiplerine "gecikmeksizin" yazılı cevap verileceğini emrettiğinden, bu husus değişiklik teklifine de yansıtılmış ve cevapların yazılı olması ve gecikmeksizin verilmesi öngörölmüştür. Gecikmeksizin tabirinin değerlendirilmesinde halin icabına göre bu sürenin hiçbir surette iki ayı aşamayacağı belirtilerek İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun dava açma süresini düzenleyen hükümleriyle uyum sağlanmış ve "Özel Kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde, halin icabına göre bu süre hiçbir şekilde iki ayı geçemez" hükmü konulmuştur.

Kanun teklifi ile dilekçe sahiplerine verilecek cevapların gerekçeli olması öngörölmüştür. Bu surette yetkililerin keyfiliğe kaçmalarının önlenmesi ve mevzuatın tam olarak uygulanmasının sağlanması ve kararlarda ve yönetimde istikrarın gözetilmesi amaçlanmıştır. Bu anlayış giderek kaliteyi de getirecektir.

Dilekçelerin incelenmemesi, sonuçların bildirilmemesi, işlem safahatı hakkında bilgi verilmemesi, hatalı dilekçelerin yetkili makama gönderilmemesi veya bu konuda bilgi verilmemesi, dilekçeleri incelenmeme sebebinin bildirilmemesi, cevap ve bilgilerin gerekçeli olmaması, dilekçelere cevapların geciktirilmesi gibi 3071 Sayılı Kanunla yetkililere yüklenen görevin ihmali veya kötüye kullanılması fiilleri özel suç olarak düzenlenmiştir.

Görevin ihmali halinde 6 aya kadar hapis ve süreli olarak memuriyetten yoksunluk cezası getirilmiştir. Suçun tekrarı halinde memuriyetten temelli çıkarma cezası öngörölmüştür.

Kanunda yazılı görevin kötüye kullanılması halinde ise 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve memuriyetten temelli yoksun kılınma cezası getirilmiştir.

Özetle bu teklifle; bireyin kişisel ve kamusal çıkarlarının; bilgi edinme, denetim, ve demokratik katılım suretiyle güvence altına alınması, temiz siyaset ve şeffaf devlet ilkesine hizmet edecek bir adımın daha atılması amaçlanmıştır.

EK:

Ek-1 Dilekçe Hakkının Kullanımının Deęerlendirildięi Çizelge

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; "Dilekçe Hakkı"nı düzenleyen Anayasanın 74.ncü maddesinde, 3.10.2001 gün ve 4708 Sayılı Yasanın 26. maddesinde yapılan değişiklikle dilekçe hakkı öznesi genişletilmiş ve "Vatandaşlar" ın yanı sıra "karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar" da dilekçe verme hakkına sahip kılınmışlardır.

Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 1,2,3,4,7 ve geçici 1.nci Maddelerine yapılan ilavelerle Anayasa Değişikliğine uyum sağlanmıştır.

Madde 2- Madde ile; yetkili makamların dilekçe sahiplerine verecekleri cevabın gerekçeli ve yazılı olması esası getirilmiştir.

Madde 3- Madde ile; incelenemeyecek dilekçeler hakkında da dilekçe sahiplerinin gerekçeli ve yazılı şekilde bilgilendirilmeleri öngörülmüştür.

Madde 4- Madde ile; dilekçe sahiplerine Anayasa değişikliğinde yazılı olduğu üzere "gecikmeksizin" yazılı bildirim esası getirilmiş; özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde bu sürenin halin icabına göre kısalıp uzayabileceği ancak hiçbir şekilde iki ayı geçemeyeceği düzenlenmiş ve cevap veya bildirimin "yazılı" olması öngörülmüştür.

Madde 5- Madde ile; yetkililerin görevlerini ihmal etmeleri veya kötüye kullanmaları halinde cezalandırılmaları özel olarak düzenlenmiş ve ceza hükümleri başlığı altında görevin ihmalinde 6 ay hapis cezası ve süreli olarak memuriyetten yoksun bırakma, tekrür halinde temelli olarak memuriyetten çıkarma cezası öngörülmüştür.

Yetkililerin görevlerini kötüye kullanmaları halinde 6 ay -1 yıl hapis cezası ile cezalandırılmaları ve temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmaları öngörülmüştür.

Madde 6- Yürürlük maddesidir.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 1.11.1984 gün ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 1.nci, 4.ncü, 7.nci Maddeleriyle, Geçici Madde 1'de yazılı; "Türk Vatandaşlarının" ve 2.nci maddesinde yazılı "Türk Vatandaşları" ve 3.ncü maddesinde yazılı "Türk Vatandaşları" ibarelerinden sonra gelmek üzere "ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancıların" ibaresi eklenmiştir.

Madde 2- 3071 Sayılı Yasanın 5.nci maddesine "dilekçe sahibine de" ibaresinden sonra gelmek üzere "yazılı ve gerekçeli" ibaresi eklenmiştir.

Madde 3- 3071 Sayılı Kanun'un 6.ncı maddesine aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

"İncelenemeyecek dilekçeler hakkında dilekçe sahiplerine gerekçeli olarak yazılı bilgi verilir."

Madde 4- 3071 Sayılı Kanun'un 7.nci maddesine "en geç iki ay içinde" ibaresinin yerine "gecikmeksizin yazılı ve gerekçeli cevap verilir. Özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde, halin icabına göre bu süre hiçbir şekilde iki ayı geçemez" ibaresi ve cümlesi eklenmiştir. Ayrıca son cümlede "bildirilir" kelimesinden önce gelmek üzere "yazılı" kelimesi eklenmiştir.

Madde 5- 3071 Sayılı Kanun'un 8.nci maddesinden sonra gelmek üzere kanuna "Ceza Hükümleri" başlığı ile 9.ncü Madde eklenmiş ve diğer maddeler teselsül ettirilmiştir.

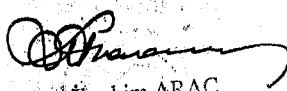
"Ceza Hükümleri"

(**Madde 9-** Bu kanunda yazılı görevini yapmakta savsaklama ve gecikme gösteren yetkili 6 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca memuriyetten süreli olarak yoksun kılınır. Tekerrür halinde memuriyetten temelli olarak yoksun kılınır.

Bu kanunda yazılı görevini kötüye kullanan yetkili 6 aydan 1 yıla kadar hapsolünür. Ayrıca memuriyetten temelli olarak yoksun kılınır.)

Madde 6 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 7- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

Aşlı gibidir

İbrahim ARAÇ
Kanunlar ve Kararlar Müdürü

DİLEKÇE SAHİBİ	MUHATAP	KONU	SAYISI	DÖNEMİ	AÇIKLAMA
Vatandaş	Başbakan	Dilekçe,Mektup	40.208	17 Aylık Haziran 1999 Ekim 2000	Sonlara cevap vermeyen yetkililer hakkında herhangi bir idari veya cezai takibat yapılmamıştır.
Çeş.Kuruluşlar	Başbakan	Şikayet ve Öneri	24.995		
Geçersiz Dilekçe	Başbakan		5.441		
		TOPLAM:	71.348		
Vatandaş	TBMM Dilekçe Komisyonu	Dilek	9009	10.11.1984 24.10.2000	Milletvekilleri her gün 8000 kişi ziyaret etmektedir.Ziyaret sebepleri dilek ve şikayetlerdir.Dilekçenin tercih edilmeyiş nedeni yüz yüze görüşmenin tercih edilmesi ,ya zılı başvurunun etkisizliği veya usulsüz taleplerdir
		Şikayet	5021		
		Dilek-Şikayet	739		
		TOPLAM	14.769		
Vatandaş	Cumhurbaşkanlığı	İş isteği Para Yard.	26.000	16 Mayıs 2000 Kasım 2001	Cumhurbaşkanı en son müracaat edilen makamdır. Sayının fazlalığı Makama duyulan güven, ilgi ve umudu göstermektedir.
		Kişisel Sorunlar	20.000		
		Y.Yön.Sorunları	15.000		
		Eğitim-Kültür	14.000		
		Yargı Konuları	8.000		
		Sağlık Konuları	4.000		
		Kamulaştırma Sor.	4.000		
		Diğer	9.000		
		TOPLAM	100.026		